

Het Nieuwsblad 403/34

Welvaart ten koste van anderen

„Iemand buitensluiten, verwerpen, dat is de prijs en de motor van de samenleving”, zegt Jan Ritsema, de Nederlandse regisseur van „Philoktetes-Variaties”. „Dat is tegelijkertijd het offer voor het welzijn van de anderen en het slechte voorbeeld voor de anderen. Want onze welvaart en ons welzijn is steeds jatwerk ten koste van anderen.”

„Philoktetes-Variaties” is gebaseerd op de antieke mythe van de Griekse held die op een onbewoond eiland achtergelaten wordt door zijn makkers omdat hij door een slangebeet waardeeloos is in de strijd tegen Troje. Ritsema verwerkt drie stukken over die mythe, van Gide, Müller en Jesurun. Ze worden in de originele talen gespeeld door Ron Vawter en de Vlamingen Dirk Roofthoof en Viviane De Muynck. Daarbij komen videobeelden van Leslie Thornton en muziek van Henry Threadgill.

Ritsema: „Het opzet klinkt elliptisch, maar is het niet. Het is geen teatervoorstelling, het gaat over het leven zelf.” Op de universiteit las onze docente ooit „Philok-

tetes” van Sofokles in het klassieke Grieks voor. Dat is vijftientig jaar geleden. Ik begreep er niets van, maar het was zo mooi dat ik het wou spelen. En nu heb ik steeds meer redenen om dat personage te vertolken. Ik ben iemand met aids en ik zoek een middel om uit te drukken hoe het aanvoelt om in een lijf te zitten dat aids heeft.”

Ritsema: „Omdat Ron aids heeft, kijkt iedereen naar hem alsof het zeker is dat hij sneller doodgaat dan Dirk of Viviane. Maar dat is op zich helemaal niet zeker. We zijn allemaal in de staat van doodgaan, maar dat erkennen we niet.” Er is een voor de hand liggende band tussen Philoktetes en Vawter. Philoktetes is onbruikbaar voor de strijd tegen Troje. Vawter heeft een samenlevingsziekte, behept met de moraal van eigen-schuld en blijf-uit-debuurt. (JAP)

■ **Philoktetes-Variaties**, van 3 tot 12 maart in het Lunateater, Brussel (02-218.59.59), van 16 tot 19 maart in de Singel, Antwerpen (03-248.38.00) en dan op toernee door Europa.

De droomfabriek wordt wakker

Philadelphia. Maar het kon evengoed Sint-Truiden heten, of Tiel, of zelfs Dendermonde. Toch is Philadelphia een betere titel voor een film over aids. Philadelphia betekent letterlijk de stad van de broederliefde. Het verhaal van de strijd van een jonge homoseksuele advocaat met aids, die door zijn firma ontslagen wordt „wegens zware beroepsfouten”, is een primeur voor Hollywood.

Met „Philadelphia” van Jonathan Demme geeft de droomfabriek van de Amerikaanse film voor het eerst toe dat er zoiets bestaat als aids. Een budget van bij het miljard en jonge acteurs met ronkende reputaties als Tom Hanks, Denzel Washington en Antonio Banderas zorgen ervoor

dat het brede publiek erop afkomt, iets wat vorige bescheiden pogingen niet lukte.

„Philadelphia” heeft zijn zwaktepunten (toegiften aan het „clemente” Hollywood) en zijn tegenstanders. Wat er ook van zij, de film toont schrijnende beelden, die de realiteit misschien amper benaderen, maar die een duidelijke aanklacht zijn tegen de uitsluiting van aidspatiënten. (JAP)

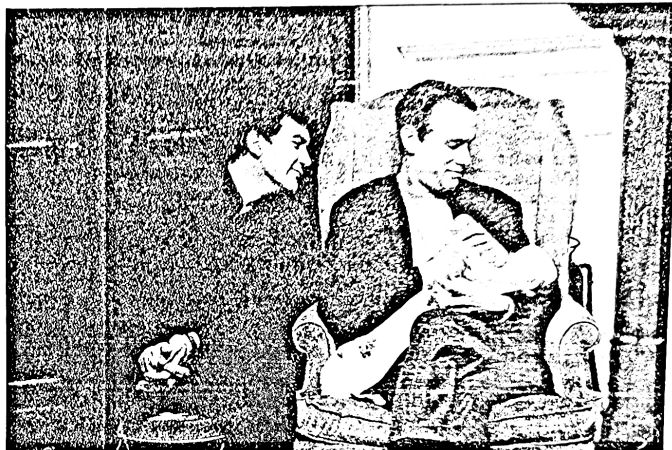
■ **„Philadelphia”** komt deze maand in roulatie. Op 6 maart om 18 uur is er in het Lunateater in Brussel een nationale benefiet met avantpremière van de film ten voordele van The Foundation en Aide Info Sida Wallonie Bruxelles. Informatie: 02-218.59.59.

„Aidspatiënten moeten toekomst hebben”

„En nu zijn we Derek Jarman kwijt, zo’n charmant wijs oud elfje”, mijmert hij. „En de schrijver Randy Shilts; ik zag hem onlangs nog op een aidsbenefiet in San Francisco.” Zucht. Zijn bewegingen zijn omzichtiger dan toen ik hem vorig jaar zag. „Ik ben wat zwakker geworden”, glimlacht hij. „Maar ik doe voort. Ik hou van zwakke mensen.” De Newyorkse acteur Ron Vawter (45) is weer in het land omdat hij deze week in Brussel met een schare andere Vlaamse en internationale artiesten de première van „Philoktetes-Variaties” speelt. Net op het moment dat in onze bioscopen „Philadelphia” aangekondigd wordt, de film waarin Hollywood voor het eerst aids erkent, de film waarin Vawter een hoofdrol speelt.

Ron Vawter was bestemd voor een militaire carrière als wervings-officier en verbleef vier jaar in een franciscaans seminarie. Tot hij in 1973 het experimentele teatergezelschap The Wooster Group rond Willem Dafoe bezig zag. Met dat gezelschap was hij vaak in België, ook met zijn solo’s „The most famous American actor in Belgium”, lacht men wel eens. Op het witte doek kennen we hem van „The silence of the lambs” en „Sex, lies and videotape”. En vanaf 16 maart van „Philadelphia”. Jonathan Demme, die ook „The silence of the lambs” regisseerde, wou Vawter er per se bij, ook al spetterde de verzekeringsmaatschappij van producent TriStar tegen.

„De rol die ik hier deze week in „Philoktetes-Variaties” speelt, die van de mythische verschoppeling eenzaam op zijn rots, lijkt op de uitsluiting die mensen met aids ondervinden. De pijn, de eenzaamheid, de vervreemding. Mensen met aids zijn geen deelnemers meer. Ze worden niet meer aangespoord tot werken. In de Verenigde Staten krijg je als aidspatiënt gemakkelijk financiële steun als je maar terug-

Twee mannen en een baby: de zieke advocaat (Tom Hanks) en zijn vriend (Antonio Banderas) voeden een neefje. (Foto Ken Regan/TriStar)

trekt uit het leven en in je bed gaat liggen. Dan schuiven ze wel maandelijks duizend dollar onder de voordeur. Maar als je weigert je te isoleren en blijft werken, dan doen ze niets. Ze begrijpen blijkbaar niet dat iemand met aids wel eens een tijdje ziek is, maar lang niet altijd, zodat hij meestal normaal kan werken.”

„Mijn grote passie is het teater, de film. En ik doe gewoon voort, want als ze me dat afpakken, ben ik er zeker van dat dat een desastreuze invloed zal hebben op mijn immu-niteitsstelsel. Dat werk is brandstof voor mij, het geeft me kracht. Dat werk geeft me een plaats in de toekomst.”

„Ik heb projecten genoeg op stapel staan. Ik heb contracten getekend die me nog minstens vier jaar

werk kosten”, knipoogt hij. „Aidspatiënten moeten zichzelf een toekomst geven. Ik zeg niet dat financiële hulp slecht is, maar het hele steunstelsel moet herdacht worden. Er zullen steeds meer mensen met aids zijn, die steeds langer zullen blijven leven. Die best, produktieve deelnemers aan de maatschappij blijven, want het alternatief is een ongeloflijke verspilling van creativiteit.”

Pest

„Julie hebben hier grote problemen. Het wordt steeds erger. Het aantal patiënten groeit en breidt zich uit naar bredere lagen van de bevolking: heteromannen, vrouwen. Het trieste is dat er waarschijnlijk heel wat vrouwen met aids rondlopen zonder dat ze het

weten omdat niemand hen tot testen aanzet. Maak daar een strijdpunt van, alsjeblief. Het officiële cijfer is zeker maar een klein deel van het werkelijke aantal.”

„Als deze ziekte opnieuw harder toeslaat na de eerste golf, dan zitten we in de penarie. Dan zal de middeleeuwse pest, de Zwarte Dood, op een piknik lijken.”

„Ik wil niet jullie rechter zijn. Maar dit moet ik toch kwijt, zonder namen te noemen. Ik was hier in een homobar met zo’n darkroom. Ik zag daar totaal onbeschermd seks! In deze tijd! Mijn eerste reflex was „Brand!” te brullen. Hoe is het mogelijk? Zo’n waan, zelfmoordneigingen, na al die campagnes? Als ze eens voor één dag in mijn vel konden zitten, dan zouden ze wel opletten. Hier zouden bokalen vol

Ron Vawter (45): „Mijn werk geeft me een plaats in de toekomst.” (Foto MC)

condooms moeten staan, zoals je die overal in New York vindt.” „Ik maak me zorgen om jullie, omdat jullie me zo na aan het hart liggen. Ik hou van dit land, ik heb al mijn theaterproducties hier gespeeld. Jullie willen die ziekte niet die ik heb!”

„Jonathan Demmes „Philadelphia” is een belangrijke film omdat hij voor een breed publiek gemaakt is. Het is geen homofilm, dat soort films heeft de boodschap tegen aids al jaren geleden gebracht. Daarom heb ik niets geleerd van „Philadelphia”, maar de meeste mensen die er nauwelijks iets van afweten, kunnen er veel aan hebben. De film is een schitterende oproep om je hart te openen voor mensen met aids, mensen die evenveel rechten hebben als alle anderen.”

„Tom Hanks heeft zonet de Gouden Beer in Berlijn gekregen en hij is favoriet voor een Oscar. Ik ben zeer blij dat de film een financieel succes is, dat de investeerders hun geld met winst terugkrijgen. Dat belooft voor andere projecten. Maar het zal wel nog dertig films kosten eer het verhaal van de jongste vijftien jaar verteld is.”

Peter JACOBS